

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Расті Резерфорд вийшов зі своєї квартири в понеділок вранці — за тиждень по тому, як його звільнили.

Перші кілька днів після того, як це сталося, він просидів удома з опущеними жалюзі, знищуючи свої запаси замороженої піци та чекаючи, коли задзвонить телефон. «Серйозні недоліки, — було сказано в листі, що повідомляв про звільнення. — Абсолютний провал керівництва. Важливі та принципові помилки». Просто неймовірно. Так спотворити правду. Так несправедливо. Насправді вони просто намагалися зробити його цапом-відбувайлом за проблеми, що спіткали місто останнім часом. Це було... помилкою. Звичайнісінькою помилкою. А це означає, що її обов'язково виправлять. І незабаром.

Години повзли. Телефон мовчав. А на його особистий імейл приходив лише спам.

Расті опирався ще день, а потім схопив свій старий ноутбук і ввімкнув його. У нього не було пістолета чи ножа. Він не вмів спускатися канатом з гелікоптера або вистрибувати з парашутом із літака. Але однаково хтось мав заплатити. Можливо, ворогам у його реальному житті вдасться уникнути розплати. Цього разу. Але не поганцям у відеоіграх, які йому надіслав приятель, що їх розробляв. Раніше він уникав цих ігор. Йому видавалося, що в них забагато насильства. Зайвого. Зараз йому вже так не здавалося. Його гуманність пішла в небуття. Хіба що...

Телефон мовчав.

За двадцять чотири години Резерфорд здобув кілька рекордів і дістав легке зневоднення, але більше нічого не змінилося. Він закрит комп'ютер і завалився на диван. Пролежав так більшу частину наступного дня, навмання вибираючи зі стосу компакт-диски, які він не пам'ятав, коли й купував, і мовчки благав Всесвіт повернути йому роботу. Він присягнувся, що зміниться. Стане більш покладливим. Терплячішим. Дипломатичнішим. Навіть співчутливішим. Він купуватиме пундики на весь офіс. Двічі на місяць. Тричі, якщо потрібно.

Телефон мовчав.

Расті нечасто випивав, але що ще було робити? Наприкінці чергового фільму з'явилися титри. Ще один фільм винести йому було несила, тож він пішов на кухню. Дістав із дальнього кутка шафки непочату пляшку *Jim Beam*. Повернувся у вітальню та поставив у програвач старий подряпанний диск Елмора Джеймса*.

Він заснув на підлозі долілиць і спав... він не знав, як довго. Коли Расті нарешті прокинувся, то відчував, що його голова була наче набита каменями, які рухалися й скреготали, немов намагалися розтрити йому череп і розкотитися. Він думав, що той біль ніколи не закінчиться. Але коли похмілля нарешті минуло, він зрозумів, що переживає нове почуття. Непокору. Зрештою, він був невинною людиною. У жодній із тих халеп, що сталися, не було його вини. Він був у цьому збіса впевнений. Саме він їх передбачав. Саме він попереджав про них свого боса. Раз у раз. Публічно й приватно. І саме його ігнорували. Раз у раз. Тож через сім днів, проведених на самоті, Резерфорд вирішив, що настав час вийти на люди. Розповісти свій бік історії. Усім, хто захоче слухати.

* Елмор Джеймс (1918–1963), американський блюзовий гітарист. — Тут і далі прим. перекл.

Расті помився в душі й дістав із шафи одяг. Штани-чирноси й сорочку-поло. Геть новісінькі. Темні та із солідними логотипами, щоб усі бачили, що він серйозна людина. Відтак знайшов свої черевики, що валялися в протилежних кутах коридору, відколи він їх туди зашпурнув. Узняв ключі та сонцезахисні окуляри з полиці біля дверей. Вийшов на сходовий майданчик. Спустився порожнім ліфтом. Перетнув вестибюль. Пройшов крізь важкі обертові двері й зупинився на хіднику. Надворі під вранішнім сонцем було спекотно, немов у домі, і в нього миттєво на чолі та під пахвами з'явилися краплини поту. Расті відчув напад паніки. Винні завжди пітніють. Він десь це читав, а єдине, чого він відчайдушно намагався уникнути, — це мати винний вигляд. Він озирнувся довкола, майже впевнений, що всі на нього витріщаються, а потім змусив себе рухатися. Відтак набавив ходи, почувуючись, немов голий на площі. Але, звісно, більшість людей, повз яких він проходив, навіть його не помічали. Насправді лише один чи двоє взагалі звернули на нього хоч якусь увагу.

Саме тоді, коли Расті Резерфорд виходив зі своєї квартири. Джек Річер вдирався до бару. Він був у Нешвіллі, що в штаті Теннессі, за сто двадцять кілометрів на північний схід від маленького сонного Резерфордового містечка, й розв'язував складну проблему. Насамперед це була суто практична річ. Питання фізики. І біології. Зокрема, як підвісити хлопа до стелі, не завдавши при тому надто серйозних пошкоджень. Принаймні стелі. За чолов'ягу він переймався менше.

Стеля була в барі. А бар належав тому чолов'язі. Річер уперше натрапив на нього десь день тому. У суботу. Хоча можна сказати, що й у неділю, бо коли він приїхав у місто, було близько півночі. Його подорож не була гладкою.

татуваннями. Річер відійшов убік, щоб пропустити молодиків, і в ту саму мить зсередини застогнала гітара. Річер зробив павзу. Йому сподобався риф. Мелодія наростала, розширювалася й злітала, і саме тоді, коли вона, здавалося, відлетіла геть й остання нота завмерла в повітрі, вступив жіночий голос. Це був тужливий, відчайдушний, болісний спів, він наче вів слухача у світ найглибшої скорботи. Річер не втримався. Він переступив поріг.

У середині стояв запах пива й поту, а завдовжки зала виявилася набагато коротшою, ніж очікував Річер. Водночас вона була доволі широкою і фактично розділялася на дві окремі зони. Правий бік призначався для меломанів. Того вечора їх було кілька десятків: хтось стояв, хтось танцював, а хтось примудрявся робити й те, й те одночасно. Біля дальньої стіни була сцена, яка займала всю глибину зали. Вона була низькою, сколоченою з пивних ящиків, на які зверху набили дерев'яне покриття. Обабіч розташовувалися дешеві динаміки та два металеві пруті, на які кріпилися прожектори. Співачка стояла в центрі на передньому краї сцени. Річеру вона здалася мініатюрною. На зріст десь метр п'ятдесят і худа, як тріска. Її світле коротке волосся було ідеально укладене й так блищало, що Річер подумав, чи то не перука. Ліворуч від неї, ближче до дверей стояв гітарист. Праворуч — басист. Обидва мали буйне кучеряве волосся й високі гострі вилиці та здавалися такими схожими, що могли бути близнюками. Ну братами вже точно. Було чутно, як відбивали ритм барабани, здається, то грала жінка, але людина за ударними сиділа позаду сцени в такій глибокій тіні, що Річер не міг її чітко розгледіти.

Лівий бік призначався для випивки. Перед баром, який розташовувався біля стіни навпроти сцени, стояло шість круглих столиків, кожний із чотирма стільцями, а перед

шінквасом височіли чотири табурети. Бар, як і годиться, був оснащений набором пивних краників, дозаторами для міцного алкоголю та холодильниками для пляшок. За спиною бармена на всю ширину стінки містилося дзеркало. Угорі посередині воно мало нерівну зіркоподібну тріщину. «Хтось кинув пляшку», — подумав Річер. Йому сподобалося, який це мало вигляд. Тріснуте дзеркало додавало інтер'єру певного колориту. Але це аж ніяк не переважувало найбільшу ваду в оздобленні зали. А саме смужку стелі перед шинквасом. Звідти звисали десятки бюстгальтерів. Можливо, сотні. На всяк смак — різних стилів, кольорів та розмірів. Звідки вони взялися, Річер не хотів знати. Йому ця оздоба здалася недолугою. Непотрібною. І незугарною з практичного погляду. Щоб дістатися до шинкваса, людина достатньо високого зросту мала або чіплятися за них головою, або нахилитися, щоб пройти під ними. Річер дочекався, доки музиканти дограють пісню, а потім, загнувшись у дугу, пройшов до шинкваса й вмовстився на барний стілець. У зоні бару він був сам, і не міг зрозуміти з порожнього виразу обличчя бармена, влаштовує того це чи ні.

— Каву, — сказав Річер, коли бармен нарешті помітив його. — Чорну.

— Немає кави, — відповів бармен.

— Добре. Чизбургер та картоплю фрі. Без салату. Без маринованого огірка. І колу.

— Немає чизбургерів.

— А що є попоїсти?

— Нічого немає.

— А десь тут поруч можна перекусити?

— Я не тутешній, — знизав плечима бармен.

Річер узяв свою колу й обернувся на сцену. Він сподівався, що з'явиться інший гурт, але на те не скидалося. Половина слухачів перебігла на цей бік і зараз юрмилася

навколо столів. Решта вже пішла до виходу. Зрозумівши, що музики більше не буде, а поїсти годі й сподіватися, Річер, допивши колу, теж вийшов надвір. Він ішов у тому ж напрямку, що й раніше, поки не спокусився увійти до закладу, але, дійшовши до провулка за баром, почув шарудіння. Він розвернувся й мало не зіткнувся з гітаристом групи, яка щойно грала. Хлопець шарахнувся назад, вирячивши від страху очі, та загородився футляром від гітари, немов щитом. Тієї ж миті й співачка мало не врізалася у свого товариша ззаду. Річер підняв руки долонями назовні. Він усвідомлював, який ефект може мати його поява. На зріст він був під два метри. Важив сто тринадцять кілограмів. Мав скуйовджене волосся й рідко голився. Від його вигляду діти з вереском розбігалися навсібіч.

— Народ, я перепрошую, — Річер спробував заспокоїливо усміхнутися. — Не хотів вас налякати.

Гітарист опустил футляр, але з місця не рушив.

— До речі, ви сьогодні ввечері чудово грали, — сказав Річер. — Коли знову виступатимете?

— Дякую, — відповів гітарист, залишаючись стояти на місці. — Скоро. Принаймні я сподіваюся.

— Тут?

— Нізащо.

— Чому? Не подобається публіка?

— Ні. Не подобається власник. Ану зачекай, — зиркнув на Річера співак. — Чому це ти розпитуєш? Ти на нього працюєш?

— Ні на кого я не працюю, — сказав Річер. — Але чому вам не подобається власник? У чому проблема?

Співачка, повагавшись, відповіла, загинаючи один за одним пальці:

— По-перше, він не збирається нам платити. По-друге, він нас обікрав. Поцупив гітару.

— Мою гітару, — сказав гітарист. — Мою класну запасну гітару.

— Справді? — Річер зробив крок назад. — Яюсь дивно він веде бізнес. Може, це не вся історія?

— Було ще щось? — спитала співачка, подивившись на гітариста.

— Ніби нічого, — сказав він. — Ми закінчили виступати. Спакували речі. Просили наші гроші. Він відмовився платити.

— Я не розумію, — Річер зробив павзу. — Такі місця, як це, приваблюють відвідувачів саме музикою. Не декором. Таж, тряся, це точно. А щоб була музика — потрібні гурти. Але якщо не платити музикантам, то дідька лисого вони будуть грати. Мені це скидається на якусь хибну поразницьку бізнес-стратегію. То, напевно, ви просто яюсь його розлютили.

— Бачу, що ти нічогісінько не тямиш у музичному бізнесі, — похитав головою гітарист.

— То поясніть мені.

— Чому це ми маємо пояснювати?

— Чому? Бо я вас прошу. Мені подобається діставати нові знання. Знання — сила.

Гітарист поклав футляр на землю.

— Та що тут пояснювати? Таке трапляється постійно. Ми нічого не можемо із цим вдіяти.

— Гурти геть безправні, — співачка поклала руку на плече гітариста. — От власники закладів і самодурствують.

— Невже ніхто не може вам допомогти? Менеджер? Агент? Хіба музиканти не наймають таких людей?

— Можливо, успішні музиканти, — похитав головою гітарист. — А ми не такі.

— Поки що не такі, — сказала співачка.

— Тоді поліція?